

## Eesti Põllumajanduse Akadeemia 30

### Tublide tööinimesteta plaane ei täida Küsimustele vastab Eesti NSV põllumajandusminister VELLO LIND

Mida peate Eesti põllumajanduse ees seisvateks põhiülesanneteks sel viisaastakul?

Kõikide varumisülesannete täitmist. Nagu ütles NLKP XXVI kongressil seltsimees Brežnev, on plaan seadus ja see tuleb täita. Peame riigile müüma ettenähtud koguses liha, piima, mune.

Lähematel aastatel ei suurene riigilt saadava jõusööda hulk, pigem väheneb mõnel määral. Järelikult tuleb varuda rohkem rohusöödasid. Viimastel on seegi hea külg, et nad on tervislikud ja lehmad ei lange nii kiiresti karjast välja. Kindlasti tuleb rohusöödasid toota sellises vahekorras, nagu tingivad antud aasta ilmad. Ei tule iga hinna eest heina teha, seda vee sees kümme korda ümber kaarutada ja lõpuks suurte kadudega ning ebakvaliteetseks küüni vedada. Peame tegema heina, kuivsilu, konservantidega silo, rohujahtu. Käisime hiljuti koos professor Olo Olliga Soomes ja saime sealt oma mõtetele kinnitust. Põhjanaanbril on suund just konservantidega silo valmistamisele. Et aga rohkem rohusööda toota, on vaja mehhanisatsiooni, kas seda tööd teeksid pidevalt mai lõpust kuni sügiseni välja. Siit tulenebki teine põhiülesanne — olme tunduv parandamine maal. Peame ehitama rohkem kortereid, sööklaid, kooli, lasteaedu. Inimesel peab olema maal parem elu kui linnas, muidu ta ju maale ei tule. Et seda saavutada, piirame esialgu kuigipalju isegi tootmisühonete ehitamist.

Kas EPA lõpetanud noor spetsialist tuleb oma tööga kõigiti toime? Mida peaks kõrgkoolist rohkem kaasa saama?

Üldjuhul tuleb kindlasti toime, meie majandid saavad head kaadri. Muidugi erinevad inimesed võimektselt ja töösuhetumiskitselt, aga sinna pole midagi parata, niisugune on elu.

Rohkem peaks praktika ajal saama juhtimiskogemusi. Kui muu ei aita, tuleks kasvõi praktika aega pikendada. Suur jagu süüd on siin ka majanditel, kuhu noor inimene praktikale saadetakse. Erialaõppejõud ei pruugigi tootmisprobleemidega peensusteni kursis olla, need tarkused tuleb koguda ikka praktikaajal.

Teine asi, mis võib töös takistuseks saada, on see, et algtoed, mis peaksid raudselt selged olema, kipuvad viie aasta jooksul kogutud suure teadmishulga sisse ära kaduma. Eriti võib see pahandusi tekitada esimestel tööaastatel. Mis kasu on sellest, et agronoom tunneb põhjalikult mulla koostist ja omadusi, kui ta ei tea, kunas on õige aeg külvata lämmastikväetisi. Sel-



Minister Vello Lind ja professor Olo Oll arutavad söödatootmist

lised asjad peavad eksimatult selged olema.

Nõudmine põllumajandusspetsialistide järele ületab pakkumise. Kas see ei vähenda vastutustunnet õpiaastail? Mõeldakse: niikuinii saan hea ja tasuva koha, kui ühes majandis toime ei tule, leiab tööd teises.

Ega siin pole asi ainult spetsialistis, vaid inimeses. Mulle tundub, et me üleüldse kipume noorte eest liialt hoolitsema ja kui märkame, et midagi on viltu, on tihtipeale juba hilja. Lapsed tuleb juba maast madalast panna tööle, nelja-viieaastane laps peab teadma, mida töötgemine tähendab. Mõistlik eakohane füüsiline töö ei tee kellelegi liiga, aga inimeseks kasvatab küll. Välismaal panevad miljonärid oma lapsed lihttööle, lasevad enda järele koristada, kuigi elavad luksuses, teenijad ees ja taga. Meie aga mõtleme, et ise elame rasket elu, las nüüd lapsekesel olla kergem. Kui aga lapsel tuleb tõsine töötgemine aeg, siis ta ei oska ega tahagi enam tööd teha. Kui need EPA poisid, kes kipuvad liiga lõbusat elu elama, oleksid päev otsa pingelist füüsilist tööd teinud, ma mõtlen näiteks suviti, siis vaevalt tuleb õhtul veel tahtmist ühiselamus mürgeldada. Ka õpilasmalevad peavad olema tõsise töötgemise paigaks. See pole jutt ega midagi, et ei saa lastest jagu. Peab saama ja tööd tuleb teha.

Elamise küsimuse jätkuks: siiani välitseb suunamisel «meelitamispoliitika» — majandijuhid käivad varakult endale tööjõudu värbamas. Nõrgemad majandid jäävad paratamatult vaeslapse ossa.

Seda dikteerib elu — kui me maal häid tingimusi ei paku, toimub migratsioon linnas ja meie jääme kaadrist ilma. Praegu on aga suund noored spetsialistid saata just kehvatemasse majanditesse. Sinna on neid rohkem vaja, teiseks õpivad nad seal õieti tööd tegema ja raskustest jagu saama. Kui oled kolme aasta jooksul midagi tõsist korda saanud, siis ehk ei tahagi paremat otsima minna, vähemalt tõsine töötgemine mitte.

Juhtub, et keskaridusega majandijuhid (erandid on muidugi olemas) ei tahagi kõrgharidusega alluvat. Keskaridusega majandijuhid on meil praegu väga vähe. Tahan aga rõhutada, et paljas diplom kellestki head juhti ei tee. Meil on mitmeid väga tugevaid majandeid, mille eesotsas pole EPA lõpetanud mehed. Tark esimees või direktor võtab ka endast rohkem haritud spetsialisti tööle, kasutab tema teadmised ära, võib-olla õpib isegi temalt midagi ja ei pruugi tal sugugi karta, et tema positsioon on ohus.

Eesti Põllumajanduse Akadeemia koolitab kaadri valdavalt Eesti NSV majanditele, allub samas NSV Liidu Põllumajandusministeeriumile. Kuidas suhtute vabariigi põllu-

majandusministeeriumi sidemete tihendamise oma kaadri peamise kasvulavaga?

Minu arvates on need sidemed ikka tihedad olnud, aga ei saa muidugi öelda, et head asja ei võiks veel paremaks muuta.

Hiljuti oli meil oma lennu lõpetanute kokkutulek, seal olid ka professor Loit Reintam ja dotsent Arnold Sau, ikka läks jutt akadeemia probleemidele, katsusime ühiselt lahendusi leida. Tartu KEK, kes ehitab teile uut õppehoonet, allub põllumajandusministeeriumile. Muidugi, looduskaitse ja metsamajanduse ministeerium jõuab oma ühe teaduskonna eest rohkem hoolitseda kui meie kõigi ülejäänute eest.

Küllalt sageli võib kuulda spetsialistide kurtimist liigsete ettekirjutuste üle (külviajad, kultuuride vältik jne.). Mida sellest arvate?

Nurisemine on põhjendatud. Üldse on paberimajandus liiga mahuks läinud. Sellest viisaastakust alates anname vabad käed igale kolhoosile-sovhoosile, kui hektarilt saadakse üle 3500 söötühiku. Eelnevat sel kevadel ministeeriumist saadud ühtegi kura ja kirja ühegi majandile kalvitählaegade pärast. Küll aga läheb asi kurjaks siis, kui praegu ei varuta iga päev rohusööda. Kui vihm heina teha ei luba, tuleb teha silo. See agronoom pole oma ametinime väärt, kes nõnda tähtsat tööd ladusalt korraldada ei suuda.

Põllumajanduslik tootmine ja keskkonnakaitse?

Oma tegevuses on põllumees kõige lähemal loodusele. Ka tema toodang on orgaaniline, looduslik. Oige põllumees vaatab, et tema töö loodusele kahju ei toots.

Kuidas suhtute maaelanike koondamise suhtesse keskasulatega? Kas ei too rohkem kahju kui kasu majanditevahelised lasteaiad, kus majandilised on esmaspäevast reedeni?

Olen veendunud, et igal majandil peab olema oma lasteaed ja oma kool. Need koolid, mis suure rutuga ära kaotati, tuleb uuesti avada. Mõned õpetajakohad, mis haridusosakond suurte koolidega kokku hoitab, ei tasu ära, et väike laps peab iga päev bussiga mitmekümne kilomeetri kaugusele kooli sõitma. See pole mitte ainult lapsele koormav, mõelge, mis selline transport majandile maksma läheb. Mammutkoolid võtavad ära palju chitlusliimide, korralikud koolihooned küllades seisavad aga tühjal. Kui majandi territoorium on väga suur ja keskasula jääb kaugel, võib vabalt ühte hoonesse paigutada näiteks kolmeklassilise algkooli ja väikese lasteaia.

On riike, kus niisugust moodust on väga edukalt rakendatud.

Olen ka küla tühjakäämise vastu. Eestimaal ei tohi olla tühje laike. Nende tekkimine on suur viga, mida on väga raske parandada.

Mida tuleks teha maainimeste eluolu parandamiseks (kaubandus, arstlubi, bussühendus, side)?

Inimene on ööpäevas kahekümne neljast tunnist kaks kolmandikku kodus. Tal peab olema seal hea olu. Maainimese kodu kujutan ette ühepereelamuna, mida ümbritseb väike aed. Külas peab olema pood, kool koos lasteaia või eraldi. Paljudel on oma autod, nii et linna teatrisse sõitmine ei vaimista raskusi, soovi korral viib majandi buss. Et me saame igasse maa-asulasse polikliiniku, kus töötab arst, pole mõeldav. Need arstid aga, kes maal töötavad, peavad olema head spetsialistid, mitte mujal põhja kõrbenud või lõpetamisel pingereas viimastena kolmeks aastaks sunniviisil maale saadetud. Kujutan maa- arsti sellisena, kes tunneb oma patsiente läbi ja lõhki, teab kogu perekonda, ka vanavanemaid ja nende juurde kutsutakse, aiaab ta juba, et inimesel võib olla selline ja selline häda, mäletab ta vanu haigusi, tunneb iseloomu. Niisugusest tohtrist on kindlasti rohkem kasu, kui kitsa eriala spetsialistist, kelle kabinetist linnas kiiruga läbi joostakse. Muidugi on ka maainimesel võimalik pääseda eriarsti juurde.

Arst on ju samuti peaspetsialist, temale alluvad inimesed oma tervise eest. Tema tööd tuleb ka vastavalt tasustada. Julgen praegu välja öelda, et majandijuhina maksin arstile lisaks kuue kuu palga veel enne vastava seaduse kehtestamist.

Maainimese vaba aeg. Majandijuhid osa kohaliku kultuuri- ja spordielu edendamisel?

Kui tahad midagi ära teha, tuleb ennast ohverdada, olla eestvedajaks oma vabast ajast ja perekonna arvelt. Majandijuhid isikliku initsiatiivi osa suureneb järjest.

Praegu on EPA-s lõpuaktuste aeg. Mida tahaksite öelda noortele, kes juba kuu aja pärast asuvad tööle Eestimaa kolhoosides-sovhoosides?

Kõigepealt tahaksin soovida visadust. Ja seda, et esimene töökoht jääks noorele pikaks ajaks. Mitte selles mõttes, et ametikoht ei muutuks, vastupidi. Tõusma peab, kasvõi tippjuhu välja. Ei tohi ennast esimestest raskustest heidutada lasta, siis on hea viie või kümne aasta pärast öelda: see on minu tehtud.

Intervjueris TIINA SARV

### XXX aastapäeva tähistamiseks

Homme kell 10.30 algab EPA aulas teaduslik-metoodiline konverents «Kõrgharidusega põllu- ja metsamajanduskaadri ettevalmistamisest Eesti Põllumajanduse Akadeemias ja teed selle paremustamiseks XI viisaastakul lähtudes NLKP XXVI kongressi otsustest». Ettekanded on ENSV Ministrite

Nõukogu esimehe esimeselt asetäitjalt Arnold Rüütililt ja rektor Nikolai Kozloviilt. Järgnevad sõnavõtted. Edasi sõidetakse Pangodisse, kus kell 19 toimub konverentsi lõpetamine ja kontsert.

Oodatud on kõik EPA lõpetanud ja praegused akadeemia pere liikmed.

### Mööda võitlusradu

EPA sõjaveteranid ja ühiskonnateaduste kateedrite ALMAVO aktivistid naasid 4-päevaseks ekskursioonilt. Kaliningradi ekskursioonibüroo vahendusel külastati Kaliningradi ja Leedumaa ajaloolisi huviväärtsusi ning lahingukulsuse paiku. Üks päev veedeti looduskauil Kura säärel. Tagasisõidupäeva aitasid sisustada sõjaveteranide Agu Murdvee ja dots. Hans Sarve meenutused Suure Isamaasõja esimestest nädalatest. Vahelduseks kõlalisid läbi mikrooni sõjavastased protestilaulud dots. Vello Malkeniilt.

Sellised ekskursioonid on juba oodatud: 1976. aastast on neid TUS-i juhataja Agu Murdvee ja poliitökonoomia kateedri õppejõu Vello Malkeni korraldusel teoks saanud neli. Reisid on kujunenud ka omalaadseks põlvkondadevaheliste sidemete tugevdamiseks, sest koos sõjaveteranide, õppejõudude ja teenistujatega võtsid sõidust osa veteranide lapsed ja lapselapsed.

AILI RAENDI

### Lätlased võitsid

Asja käis EPA-s Läti PA delegatsioon, et teha kokkuvõtteid sotsialistlikust võitlusest. Meilt oli kohal kogu akadeemia juhtkond eesotsas rektori Nikolai Kozloviga. Küllaliste delegatsiooni juhtis samuti rektor Viktor Timofejev, lisaks temale sõitsid Tartusse kvalifikatsiooniprorektor Rainis Skujans ja kaugõppeprorektor Evalds Dreimans. Seekord jäid peale lõunanaabrid, kes võitsid punktide vahekorraga 12:10.

# EPA LÕPETANUD '81



Kõige tillum õnnitleja.

## METSANDUSE JA MAAPARANDUSE TEADUSKOND

### Maakorraldusinsenerid:

Peeter Alliksoo — kiitusega  
Aivar Aitspool — kiitusega

Gerri Grünberg — kiitusega  
Toomas Heinloo  
Dagmar Hellat  
Tiit Kaare  
Tiit Kalmus  
Ilmar Kokk  
Jakob Kuld  
Heino Laar

Rein Laineste  
Enc Sõber  
Lembit Lük  
Piret Lük  
Ain Marjamägi  
Benno Mugu  
Rein Mäik  
Heikki Pruuli  
Heiki Puirand  
Eda Rennik  
Andres Schmidt  
Tiina Talisoo  
Tambet Tiits  
Toivo Tomingas  
Milja Tätt

### Maaparandusinsenerid:

Arno Anton  
Peeter Eksteim  
Toivo Igo  
Raivo Kaljuste  
Margus Keerulaja  
Peep Kelder  
Ain Kirotar  
Enn Kivi  
Tarmo Kure  
Are Kurss  
Mati Käbin  
Sirje Käbin  
Tõnu Kütt  
Helmut Lillipuu — kiitusega  
Andres Linnamägi  
Märt Maaten  
Tiit Mark  
Väino Ott  
Heiki Pajur  
Roland Peets  
Andres Piir  
Aigar Pindmaa  
Eve Ploom  
Jüri Post  
Ilmar Prants  
Agu Puniste  
Ain Purga  
Siim Randala  
Tõnu Roosimägi  
Tiina Türk  
Taivo Sikka  
Toomas Siska  
Aare Supp  
Märt Talisoo  
Tõnu Tolm  
Toomas Treial  
Raivo Vadi  
Madis Visnapuu

## VETERINAARIATEADUSKOND

### Liha ja lihasaaduste tehnoloogiansenerid:

Eve Aruoja  
Kaja Ekstein  
Ly Ertis  
Krista Jaama  
Helgi Laanemets  
Silvia Paiginõmm  
Katrín Rohla  
Ülo Ustav

### Piima ja piimasaaduste tehnoloogiansenerid:

Tiina Gross  
Henno Janson  
Aita Kampus  
Kadri Kärner  
Silvi Käärid  
Priit Mootse  
Olev Paenurk  
Liivi Pectov

Leili Reitsnik  
Enc Sõber  
Mirjam Teder  
Heli Teever  
Aare Toding  
Ly Türner  
Kersti Vakermann

## PÖLLUMAJANDUSE MEHHAANISEERIMISE TEADUSKOND

### Põllumajanduse mehaanikainsenerid:

Uno Aavik  
Jaak Alamäe  
Harri Alaru  
Arvi Assi  
Vello Eensalu  
Andres Joosepson  
Aleksander Juhanson  
Kuulo Kade  
Illar Kaeval  
Marti Kalluste  
Martin Kanniste  
Peeter Koscinna  
Kalev Kõiva  
Kulno Lehtsalu  
Hindrek Liik  
Leo Lints  
Margus Luur — kiitusega  
Maidu Mainsoo  
Ülo Malberg  
Endel Meikop  
Sulev Mets  
Väino Narusk  
Vello Puulamann  
Romei Raudam  
Aivar Sepp  
Evald Tamsalu  
Lembit Teder  
Mats Tolli  
Rein Türner  
Urmas Vaabel  
Tõnis Vajakas  
Enn Vesi  
Valeri Vesikioja  
Aavo Viil  
Aivar Vulp  
Ergo Viirmaa

### Vene õppekeelega rühm:

Igor Bogdanov  
Valentin Ivanov  
Vladimir Ignatjev  
Aleksander Igumenov  
Svetlana Kukka  
Aleksander Kuzmitšev  
Igor Korzov  
Ljudmilla Maide  
Viktor Martõkainen  
Viktor Mahhov  
Andrei Mubhin  
Georgi Pusep  
Akesander Suvorov  
Juri Tihhanov — kiitusega  
Aleksander Zaitsev — kiitusega  
Dmitri Zolin  
Juri Oliševski

### Põllumajanduse elektriansenerid:

Väino Ica  
Arno Janter  
Ervin Juur  
Enn Juhakm  
Jaan Kalmus  
Lembit Krischka  
Aivar Kurusk  
Vello Laanemets — kiitusega  
Aare Leesment  
Rein Maasikas  
Toomas Medell  
Olev Mõitus  
Meeme Mäekivi  
Harri Niibo  
Jaan Parve  
Raivo Piir  
Tõnu Priks  
Kalev Pruusa  
Andres Rannik  
Margus Sepp  
Aivar Sikkal  
Allan Terep  
Toivo Väinänen  
Madis Länts  
Väino Tätt  
Priit Trunpõld



Tudengitest on saanud insenerid.

VELLO KAPPA fotod

## Ühest koridorist teise

Ja ühe ukse tagant teise taha. Mõõda sessiooniaegset peahoone ülesile hommikupoolikul.

Kolm tüturlast, näost natuke ära, konspektid põlvedel.

«Iõudu, mis eksam käsil on?»  
«Polüütökonoomia, dotsent Metsale.»

«Ja kuidas siiani läinud on?»  
«Hästi, läbi pole keegi kukkunud.»

«Õõsel õppisite ka?»  
«Ei, me ei õpi kunagi õõsel!»

\*\*\*

Korrus kõrgemal. Keegi noormees säeb hoolega oma spikreid süsteemi, võõrast nähes hakkab neid kiiruga kokku korjama.

«Nüüd lõõte segi ja sees ei leia üles!»

Minu poole heidetakse tõrjuv pilk, aga ju ma seda moodi ei paista, et jooksuga õppejõule ette kandma

## PÖLLUMAJANDUSE AKADEEMIA 2

Nr. 16 (846) Neljapäeval, 25. juunil 1981

tõttan, ilusad hoolega valmistatud väikesed tarkuseallikad jäävad lauale.

«Ise tegite või laenasite kellegi käest?»

«Ise tein.»  
«Ja maha vaadatu õnnestub?»

«Usku peab olema, muidu ei tasu sisse minnagi! Aga teie minge ära!» (Täienduseks. Kui nüüd mõni kangesti korralik ja tõsimeelne inimene saab kurjaks, et EPA teht propageerib spikerdamist, siis ütleme, et ei, sugugi ei propageeri. Spikerdamine on paha ja rumal kontime. Lausume selle otse ja valjul häälel välja. Ning võtku seda kuulda kõik, kel spikrid juba valmis või kes neid veel teha ja kasutada kaivatsevad!)

\*\*\*

Ku selles koridorinurgas majandusteaduskonna territooriumil käib sagin ja paberite lappamine, just nagu oleks eksanile minek. Aga ei ole. Raamatupidamiseriala neljanda kursuse kaugõppijad esitavad praktikaaruandeid. Pikemalt räägib Aime, kel aruanne esitatud ja kes ise töötab Põlva EPT-s ökonomistina.

«Ei askagi õelda, mis kõige raskem eksam on olnud. Arvan, et planeerimine. Praktika pole raske, aga pingeline, hommikul kella kaheksast

õhtul kümneni amelis.

Poeg Ago on juba üheteistkümnene. Tema oli kolmeaastane, kui ema õppima hakkus. Algul lõpetasin kaugõppes Tallinna majandustehnikumi, mees suhtus väga mõistvalt, muidu küll poleks nii väikese lapse kõrvult kaugele sõita saanud. Nüüd on muidugi lihtsam, oleme nii seadnud, et kui inina tulen sessile, läheb laps pioneerilaugrisse.

Varsit hakkab akadeemia läbi saama. Kasu on sellest õppimisest küll, silmaring on palju laiem. Seda tahaks ikka, et poeg õpi ühtejuttu päevases osakonnas, nii on kergem.»

\*\*\*

Koridoris tuleb vastu kehalise kasvatuse kateedri juhataja dotsent Jaan Jürgenstein.

«Tere, kuidas teil semestri lõpp läks? Kas kippusite mõne tudengi stiipi kallale ka?»

«Juhtus segagi, eks ka meil ole oma muudkui. Eriti hädas oleme osa raamatukogu zooiniseneriteaduskonnas.»

\*\*\*

EPA arstipunkt. Doktor Kivivare: «Me just avaldasime hea artikli neuroosist, seal on kõik öeldud.»

«Kas see on siis kohe neuroos, kui tudeng enne eksamit väriseb?»  
«Aga muidugi! Tugevanärvilised ei värise.»

«Kuidas muidu haigetelega on?»  
«Ei saaks öelda, et haigesumisi praegu palju on. Talvel oli rohkem. Ega tõenditajaid eksamite ajal eriti ole. Pigem tullakse kõrge palavikuga mõjusat rohtu otsima, et eksami ajal ikka jalul olla. Anname vabastuse ka, aga juhtub, et seda ei kasutatagi.»

Rõhelist sibulat küll keegi nii palju süüa ei jõua, et vitamiinivajadust rahuldada. Siis tuleks pöevas oma pool kilo nahka pista. Võiks tarvitada polüvitamiine ja uskorbiinhapet. Praegu on juba rabadrit, salatit ja tilli. Neid peuks päris hoolega sööma.»

Maja peal küis ringi TIINA SARV

sutusse EPA tutvustamiseks kooliõpilastele.

Võistlusfotod palume tuua ELKNO EPA Komiteesse Riia 12, tuba 358. Tähtaeg on 19. oktoober 1981. a.

Alates 1. septembrist 1981. a. alustab EPA raamatukogu abonement (asub Riia tn. 12) lugejate ümberregistreerimist. Seoses sellega palume tagastada raamatud kõigil raamatukogu kasutajatel hiljemalt 15. augustiks.

Tagastada tuleb ka õppejõududel õppetstarbeks võetud kirjandus.

## NB !

### Fotohuvilised!

ELKNO EPA Komitee kuuhib välja konkursi parimaile Eesti Põllumajanduse Akademiast tutvustavale slaidiserialle.

Teemaks pakume omalt poolt: «Minu kõrgkool, teaduskond, eriala».

Parimaid töid autasustatakse, need jäävad komsomolikomitee kä-

## Kirevaid kilde

Ka Siberi Põllumajanduse Teadusliku Uurimise Instituudis tegeldakse polümeeridega, kuid selleks, et katta põldusid õhukese kilega. Mõte on selles, et säästa niiskust, muidu rõõvib päike 70% niiskusest nullas.

Vedel polümeerikiht on vaid pool millimeetrit paks, kuid sellest piisab, et takistada aurumist. Sarnal ajal kasvab taim kilest kergesti läbi ja ka vihm pääseb pinnasesse.



# Esmakordselt Turkmeenias

19. MAI VARAHOMMIKUL maandus TU-154 Kesk-Aasia mereväras Krasnovodskis ning esmakordselt etus astusin Turkmeenia pinnale. 3400 km oli jäänud selja, s. o. tiibade taha ja häämaselusega leidsin, et olin satunud peaaegu TRU staadionile. Ainult ümbritsevad vallid olid tunduvalt laiemad lükatud, osa pinda kaetud kivitarketiga, ülejäänud rohetas koirohi ja stipa välgutas hommikupäikeses lustakalt oma pikki lehti. Võõbatud teenindushoone sarnanesid eemalt nukumajakestega. Sirelid, paplid ja astelpajud olid suviselt suurte lehtedega, taevast naeratao päike juba soojendas. Kell tuli kaks tundi edasi lükkata, kohalik aeg näitas üheksandat hommikutundi. Peatselt tõusine uuesti õhku, et jõuda meie sihtkohta Ashabadi. Sõidu põhjuseks oli Üleliidulise Mullateadlaste Seltsi Turkmeeni filiaali korraldatud teaduskonverents, kuhu EPA mullateaduse ja agrookeemia kateedri juhataja professor Loit Reintam ning allkirjutajad olid esinema kutsutud.

Istungid peeti Turkmeenia Mullateaduse Teadusliku Uurimise Instituudis, mis paikneb Ashabadist paarikilomeetritulise bussisõidu tee kaugusel kolmes väikeses ühekorruiselises majas. 1972. a. loodud instituut koosneb kolmest osakonnast, 83 töötajat 35 on teaduri. Katsebaasi instituudil endal ei ole, katsed tehakse majandites. Aktuaalsed on geneetilised ja tootmisega seotud uuringud: muldade klassifikatsioon, boniteerimine ja viljakuse suurendamine, viljaltus erosiooni ja sooldumise, vananenud ja väikesemõõduliste kaartide asendamine uutega, takirõhke (saviõõrõhke) ja solonšakkide kasutamine, agrookeemiatehnika. Kõigele vajutat oma pitseri niisutus. Küllalisesajad oli veel Moskvast, Taškendist ja Frunzest.

Sõna otseses mõttes vapustavaks elamuseks kujunes lähem tutvumine Turkmeeni NSV TA Kõrbete Instituudi biogeokeemia laboriga. Labor tegeleb Karakumi kanali mõjule alutavate muldade kasutuskõlblikkuse uurimisega, täpsemalt mikroelementide migratsiooniga, põllumajanduskultuuride bioproduktiooni, mulla mineraalsete ja orgaaniliste komponentide keemia küsimustega. Nimetatud (v. a. mikroelementid) on ka meie kateedri uurimistemaatika.

Kümmekond tuba on täidetud modernsete, suurelt osalt importseadmetega, millega saab teha kiiret, täpset ja kompleksset analüüsi. Kümne aasta jooksul on aparatuuri kolm korda välja vahetatud. Professor Loit Reintam, Nõukogude Liidu ja välismaa uurimisasutustes rohkesti rännanud inimene, üles sellist tehnikat näinud olevat vaid Alberta ülikoolis. Kui kodu ovaevad 12-aastaselt vanakest YPC-i ja sulle

demonstreeritakse juba häälestatud DPOH-3 (aga nende vahel on veel DPOH-1 ja DPOH-2), siis tunned paratamatult nukurust. Lohutusena mõjus südamlük vastuvõtt rohkete selgitustega ja lahke kutsega tulla stažeerima.

Haruldasel laboril on ka väärtiline juhataja — erudeeritud ja energiline mees tavatu esinimega Marten. See on moodustatud marksismi klassikute perekonnanimede esimestest silpidest. Avanes võimalus tutvuda ainulaadse, labori poolt põhjalikult analüüsitud iidsete agrorrigatsiooniliste setete paljandiga. Marten Patajevits Aranbajev jagas meie väsimatult teadmisi Kopetdagi-eelse tasandiku geokeemiast, niisutussüsteemidest, orgaanilise aine iseloomust, hallmuldadest ja Kesk-Aasia ajalooist. Lõpuks viidi meid ka turistide meelispaika — 60 m sügavusel Kopetdagi põues loksuvasse soojaveelisse (37°C) järve, milles on analüüsitud 27 elementi ja rohkesti süsihappegaasi.

Hilise ja niiske kevade tõttu oli loodus ootamatult «ebakõrbelik». Kõikjal rohelus, põhiline umbrohi meenutab meie rohelisi kukeleiba või otra. See pidi peatselt kuivades küll nii kollaseks ja torkivaks muutuma, et ei kõlba isegi kaamelile süüa. Muuseas, ühe küüruga kaamelid nügeme maanteel sõites üksikult ja hulgakesi söömas vaheldumisi rasvasaba-lammastega. Rohkete vihmade tõttu tuli püüda teist korda külvata ja kardeti, et kui loodus veel tujutseb, ei jõua saak enam valmistada. Puuvill on põhiline. Pärast nelja aastat puuvilla kasvatatakse põllul kaks aastat lutserni. Seda vajatakse kariloomadele. Sõitsime mööda haljendavatest talidra ja -nisu põldudest. Ka maisi, kartuli ja veel üht-teist kasvatatakse. Meile pakuti juba siis avamaalt saadud kartulit, kurki, redist, kapsast, suurte peotäitena tilli, peterselli ja piparmünti ning kasvuhoo- netomatit.

**TURKMEENLASEST ASPIRAN- DI KODUS** korraldati meie ehtsalt rahvuslik vastuvõtt. Istusime lambavillast vanutatud värvilistel viilvaipadel (košmadel). Ringi sisse loatud vahariidel serveeriti kõigepealt rohelist teed. Igale külalisele ulatati pial ja umbes pooleliitrine kann teega. Juurde pakuti karamellikompekte. Siis järgnes lambailha-juurvilja hautis (meie «lühikeste leemega» supi moodi), salatiks juurde peenestamata maissetaimed, kurk ja redis. Teiseks roaks olid mantõ, minu arusaamise järgi aurust küpselatud pelmeenid. Värskenduseks pakuti kaamelipiimast valmistatud jahedat kohupiimajooki. Järgnes jällegi mõnus roheline tee. Rohkearvulised toostid sundisid ajusid liigutama, kõik pidid midagi ütlema. Küllaliste arusaamadega ei proovitudki koha-

neda. Toite serveerisid peremees ja tema 22-aastane vend. Perenaine ei ilmunud kordagi külaliste juurde. Teda tänasime tagaselja ja hiljem lahkudes ka õuel. Taidrikuid «lauale» ei pandud, 2—3 inimest küünitaskid toitu kahvli või lusikaga leivatüki toel ühisest kausist. Ohel lõunasöögil sattusin kahe kohaliku tähtsa mehe vahele, avanes võimalus ühineda teadusdirektori või partoriga. Veidi kõheldes valisin esimese, sest tema kausist paistis olevat parem palasid haarata. Ilmselt aga pidas ka partorg oma pühaks kohuseks mind abistada ja nii ta siis pani mulle peoga ilusa lihatükikese leivale, lõikas kurki, ladus juurde tilli ja redist ning julgis rahulolevalt, kuidas ma seda hunnikut hävitama asusin.

Aspirandi korter koosnes kahest toast, toitu valmistati kusagil õuel. Eestlas olid peale viilvaipade veel miniatuuris meie külakükke meenutav häll ja riidekirsi. Tagatoas asetses suurem riidekirsi, sellel viin magamisruumid, nurgas rullidena veel mõned košmad, seinal varn peremehe argirõivastega. Uudsete elementidena mõjusid toas trümoos, kesk-kütteradiaator ja televiisoritabaretil. Laudpörandal katsid viilvaipad, tagaseina lähedal nende peal mustriiline koolud vaip. Aspirandi raamatukogu oli lihtsalt seinas aäres viinas, kirjutuslauda ega üldse mingit lauda toas polnud.

Teed joodi mõnuga ja seda pakuti meile kõikjal. Ka võõrastemajas olid laual teekann ja pialid. Veerand seitse hommikul «helises» lahise roduukse taga puu otsas elus äratuskell — hakkas valjusti lullma peevavalguse ümürisest ürganud tundinatu linnuke.

**ASHABAD** (Armastuse linn) tundus suure metsasaluna asfalteeritud teede ja lilledes lagendikega. Ainult muld oli kollane, hallika varjundiga. Igale länavaal on püestee, väikesemad majad sõna otseses mõttes püüde roheline üppunud. Kõnniteid ääristavad tsementarõkid, kust saavad elustavat vett kõik taimed. Lilled (roosid, kannad jm.) ei kasva meie mõiste järgi peenardel, vaid hoopis tsementbarjäärikesega või mullavalkikesega ümbritsetud «basseinis», mida vastavalt vajadusele üle ujutatakse. Skvaaridel õitses juka, parkides ja bulvaritel sahiseid õndsaliikku varju pakkuvad vahtrad, liibua männid, plataanid, akaat-siad, väga dekoratiivsed roosaõielised viirsikud ja suurtes valgetes õiekobarates aadamapuud.

Ashabadile pani aluse 100 aastat tagasi Pisarate auuli (Ashabad) kõrvale kindral Kuropatkini juhatusel rajatud sõjakindlus, mis varsti muutus Taga-Kaspija keskuseks. Kopetdagi (Mägi jahi jaoks) kuru kaudu kulges tee Iraani, mille pür on 20 km kaugusel. Siit hargnesid



Marlen Aranbajevi selgitusi iidsete agrorrigatsiooniliste setete struktuuri kohta kuulavad prof. Loit Reintam ja D. Mumina Taškendist.

karavaniteed Hiivasse ja Buhaarasse. Aastail 1880—1888 rajatud raudtee ühendas Kaspija ja Euroopaga. 6. oktoobril 1948 registreeriti Nõukogude Liidus seni tugevaim maa-värin epitsentriga 50 km linnast lõuna pool. Ashabad muutus rühunnikuks. Ta ehitati üles kaunina ja kaasaegsena, kuid piirkonna seisimilisust arvesse võttes jäeti liftideta linnaks. Alles praegu ehitatakse kahte 9-korruselist kaitsemaja ja viiendast korruselise kõrgemale ulatuvat lastemuusikakooli. Linnas loetletakse 57 tööstusettevõtet, 30 teadusliku uurimise instituuti, 5 kõrgkooli, 13 tehnikumi, 51 üldhariduskooli, 4 teatrit. Tänavad kirevad loosungitest.

Omamoodi näitusena mõjus püüde- püüdehommikune «tolkutška», kus müüdi rohkesti kauneid, hinnalisi, vajalikke ja dekoratiivseid asju. Imetlesin hulgaliselt esindatud puna-musti, harvem liivakarva vaibamustreid, rahvuslikke kleidi- ja püksitükandeid, karvaseid peakatteid, kohevaid lambanahku, «Ziguli» kaitseraava kütse seotud rasvasaba-lamba soliidset sarvedega eksemplari, libistasin pilgu üle Vietnamis «Golden Stars», Tallinna tornide väljakuga plastikaatkoti, erinevate riikide kleidide, kingade, kampsunite, kristallkausside ja -pokaalide ning lõpuks leidsin otsitava — kera karepohmet kaamelivillast lõnga. Kogu see kirev varandus lebas pikkade ridadena omanike jalge ees umbes neljakordse Tartu turpatsi suurusel väikaku, reavahedeks aga trügis kiirustav, kõrartsev ja lõuklev inim-mass. Juba esimese veerand tunni jooksul kaotasin oma kaaslased silmist ega lootnudki neid teida. On- naks oline eelnevalt siiski kohtumise suhtes kokku leppinud, kohalik armeenianna aga demonstreeris tagasiteel autos imekena lapsekleidikest.

**OIGE TURKMEENLANNA** kannab tumesinist või tumepunast (ka

tumedal põhjal suureroosilist) kederluuni ulatuvat kraeta kinnise kaelusega üsna veidi kehasse töödeldud, aga vabaks astumiseks piisavalt avara seelikuosaga kleiti. Lõhikut kurgu all ääristab rahvusliku tikandiga riideriba ning hoiab koos ühe suure ja mitme väikesse värvilise kiviakesega ümar või ovaalne sõlg. Juukseid ka- tab üpris paksust materjalist tumedapõhjaline suureõelise mustri, hõbedaselt läikivate niitide või pikkade narmastega kukia tagant kokku- sõlmitud rähki, mille nurgad vane- mad inimesed vahel veel üle su- tõmbavad. Jalas kanti kõige erinevamaid kingi. Harvem võis näha kergemast materjalist peenemustri- lisi taljesse töödeldud kleite. Selle kandja oli siis ka katmata juustega ja vähemalt minu arvates polnud õige turkmeenlanna välimusega. Pikkades kleitides liikus ka meie võõrastemajas peatuv võrkpallinais- kond. Meespool seevastu näeb väl- jäästi euroopalik.

Üht igavese tule juurde lilli vii- vat noorpaari oli üsna huvitav püü- tuda. Rahvuslikus stiilis rõipastatud noorikule oli üle pea heidetud sin- valge südrähki ja ta komberdas pl- mesikuna ühe sugude käevangus. Peigmeespoiss, lill rinnas ja sigar- ret näpus, tundis end oma pidulikus avatud kaelusega pitspluusiks kind- lasti palju mõnusamalt.

Tänavapildi iseloomulikuks detai- liks oli kükitatav mees. Paistis et turkmeenidel vaba aja puudust ei ole, restoranid aga ei rännata ja nä- nad siis kükitatavad nagu linnud reas kõnnitee äärekülvil või mõne puu varjus, jälgides tänavaliiklust ja vahetades üksikuid fraase. Kokkuvõttes oli siit väga elamus- lik tärnu saadud teadmistele ja soojale vastuvõtule, meelde jäi ka tõeliselt ergav kõrbepäike.

**AINI OJA,**  
mullateaduse ja agrookeemia  
kateedri vanemteadur

## Dots. Ants Nilson 50

16. juunil astus üle poole sajandi künnise keemiakateedri juhataja Ants Nilson. Pärnu moodus tema lapse- ja koolipõlv. Pärast keskkooli tuli TRU matemaatika-loodustea- duskond, töö keemikuna Tartu Kamniavabrikus, hiljem Naha- ja Jalatsikombinaadis.

1961. a. veebruarikuust on juubi- lar EPA keemiakateedri peres. 1963. a. suunati assistent A. Nilson aspirantuuri Moskva Riikliku Oli- kooli orgaanilise keemia kateedris- se, kust ta naasis kolme aasta pärast keemiakandidaadi teadusliku kraa- diga. 1974. a. sai ta dotsendi kutse.

Aastatel 1976—1979 juhatas Ants Nilson Alžeeria Rahvaabariigi Hüdrotehnika ja Melioratsiooni Ins- tituudis keemiakateedrit, õpetas analüütilist, anorgaanilist ja orgaanilist keemiat.

Samadatel erialadel on juubilar aas- tate jooksul tudengitele tarkust ja- ganud ka Eesti Põllumajanduse Akadeemias. Tema sulst on ilnu- nud rohkesti õppe-metoodilist kir- jandust, sellest osa prantsuse kee- les.

Rea aastate jooksul oli Ants Nil- son teaduskonna parteibüroo sekre- tär, ametiühingu alakomitee esi- mees, Alžeerias töötamise ajal ins- tituudi nõukogude õppejõudude par- teibüroo liige.

Kõige ümehamalt iseloomustab juubilaril laiuladane huvivõrding. Juba koolitajast peab ta lugu koorilaulust ja laulab praegugi Tartu Akadee- millises Meeskooris. Fotograafia on A. Nilson jäädvustanud loodust, inimest, tähtpäevi ja sündmusi, te-



malt on nõu ja abi saanud paljud algajad fotohuvilised. Kateedris tuntakse juubilarit kui innukat rän- nemeest. Hiljuti ütles ta kõhki — EPA omaloomingu näitusel heu kunstimaitsse ja laiulatu teostuse poolest silmapaistnud koolud ese- mete autoriks osutus ei keegi muu kui Ants Nilson.

Onne ja edu!

Prof. AUGUST MANNIK

## MÜRÄST

Teeme nüüd pikemat juttu mü- rast. NSV Liidu Justiitsministee- rium valmistab koostöös teiste üle- liiduliste ministereumidega ette seadust õhuruumi kaitseks meie ümber. See näeb ette abinõusid nii õhu puhtuse tagamiseks kui võit- luseks tootmis-, õhne- ja liiklusu- raga.

Leningradis ehitatakse akustikute näpunäidete põhjal kaks uut ring- teed, reorganiseeritakse liiklus väga lärmakatel peateedel, püütakse müra piirata puude-pöösaste istutamise- ga te tänavate äärde, mahu varusta- takse helikindla isolatsiooniga.

Uus lennuväli rajati senisest märksa kaugemale arvestusega, et ta ei häiri kangelaslinna elanik- konda.

Nõukogude Liidus on müra vastu võitlemas 12 000 spetsialisti. Nagu näitab rahvusvaheline andmestik, kasvab müra linnades iga kümne aasta tagant 30% võrra, kusjuures löviosa lähed liikluse arvele.

Moskva on teiste maailma suur- linnadega võrreldes vaikne linn, kus võib veel kuulda linnulaulu ja leh- tede sahinat. Linnarõukogus mo- dustati kuus aastat tagasi müra- ja vibratsioonikomisjon. Selle esime-

heks sai teaduste doktor Boris Tartakovski, kes kommenteeris:

«Kui müra on liiga suur, võib ta 40% vähendada inimese töövõimet. Nii et asjasse tuleb tõsiselt suhtu- da. Suur sõnaõigus normaalsele tingimuse loomisel on arhitektidel uute linnaosade planeerimisel.»

Moskva eksperimenteralrajoon Tšertanovo ongi juba jalakäijate päralt, kaupluste ja muude teenin- dusasutuste varustamine on organi- seeritud nii, et ei sega elanikke. 12- kuni 16-korruselised majad on ma- gistraalide poole suunatud köökide, vannitubade, tualettide ja teiste kõrvalruumidega, elutoad on sees- pool ja seega müra cest kaitstud.»

Vabrikutes ja tehastes kehtestati müra piiriks 80 detsibelli. Praegu mahuvad mitusada ettevõtet nisse normidesse. Kui lisada, et tänavu on autoinspektorid teinud 5500 protokollid veokijuhitajatele, kelle sõiduk teeb liialt lärmi, siis võime öelda, et Moskvast on asutud müraga tõsi- selt võitlusse.

**PÕLLUMAJANDUSE  
3. AKADEEMIA**

Nr. 16 (846) Neljapäeval,  
25. juunil 1981



# Võistlusega alustati Tartus

Spordihingu «Jõud» VI maaspordimängude jalgrattavõistlustel lõppes kaks esimest ala. Esimesel võistluspäeval sõideti Tartus Tammeste staadionil 80 ringi vahetinišitega. Osales spordihingu 48 tugevamat jalgratturit Tartu rajoonist, Viljandist, Jõgevast, Saaremaalt, Rakverest, EPA-st ja mujalt. Kolmikvõidu said EPA spordiklubi jalgratturid. 1 koht tuli Kaupo Viia-

le Raul Arula ja Ardu Ernitsa ees. Järgmisel päeval selgitati parcunus Valga maanteel 75 km meeskonnasõidus. Starti tuli 10 võistlejat. Ajaga 1:48,48 võitis EPA spordiklubi esimene nelik koosseisus: K. Viia, R. Mandri, A. Narusson ja R. Arula. Teisena lõpetasid Rakvere rajooni jalgratturid ajaga 1:52,32 EPA teise koosseisu ees. Võistkonnas sõitsid Ardu Ernits, Oleg Bogdanov, Toomas Viigipuu ja Ants Tiide.

Võistkondadest asus pärast kahte ala juhtima EPA spordiklubi 100 punktiga, Rakverel on punkte 54. Võistlused jätkuvad 26.–30. juunil Paides, kus peetakse eraldistardiga paaris- ja grupisõidud.

HÄRALD OSJAMETS



Lähets õige ratsutama?

ANTS NILSONI foto

# Omaloomingu kiituseks

Kes teab, võib-olla on tänaste ilutegijate õhutatuteks olnud vanemad, aga võib-olla hoopiski EPA eelmised käsitöönäitused. Eks nii ja teisiti. Kindlat maitset kujundamas ja tööviikusele kutsumas.

Süü tuleneb mõttejarg, et mida erisugusemaid käsitöölise meil oleks, seda enam leiaks igapäev elu- ja võimalustekohaseid ideid. Kui tema suudab, suudan ka minil Pärast hea omavahel võrrelda.

Ent mitte iga asja ei saa järele teha. Juba aastaid kaunistab näitus ainult üks portselanimaalija. Järgijaid võimaluste puudumisel ei leidu. Ega igapäev ole võimalik ka teigel kududa. Probleemiks on ma-

terjal ja teatavasti on ka kangas- teijed ja linnakorteri gabariidid enamasti vastuolus. Kohrutustöödeks ei müüda Tartu poodides vaskplekki ja ega värvilimigi jätku kaugeltki kõigile soovijatele. Seda toredam, et isetegevusiaste otsiv vaim paneb neid üha uusi ja uusi tegemisi nuputama. Küll siis järgijaidki leidub.

Seepärast küsingi korraldajalt, kas ka korvipunajad, lillekompositsioonide seadjad, ilu- ja kujundajad ja mööblivalmistajad lohkisid esineda? Suurvoormid oleks mõeldav esitada jooniste ja fotodena. Oigu sealtuulgas kasvõi lumeskulptuurid. Selleaastase näituse üks omapära

on selleski, et auväärse vanuses Järvselja kollektiiv esines oma ilusate vaipadega kodumail, põhjuseks juubelilühitüüp. Kes käis seal, see kiidab veel takkajärele sealset käsitöömestrid. Minuspooleks müidugi see, et MMT-l jäi palju punkte (ja tegijail diplomeid) saamata.

Ka slaidientusiastide žüriuvaba näitus tõi seekord välja päris kunstiküpsed töid.

Küsimus suurele ringile: kas laiendada omaloomingunäituse nomenklatuuri?

Keskealised J. ja M.

# Professor Cerelius Ruusi meenutades

29. juunil 1981. a. oleks professor Cerelius Ruus saanud 75-aastaseks.

Alati naeratav, heasüdamlik, kõigi tööstest ja tegemistest huvituv laia silmaringiga ning viljakas teadlane — selline oli bioloogiadoktor professor Cerelius Ruus, EPA eriloomakasvatuse kateedri kauaaegne juhataja.

C. Ruus sündis 1906. aastal Tallinnas. Tartu Ülikooli põllumajandusteaduskonna lõpetas ta 1935. a. Pärast lühiajalist töötamist jaoskonnakonsulentina ja karja kontrollassistendina asus C. Ruus Tartu Ülikooli Väikelooma- ja Linnukasvatuse Instituudi katsejaama assistendi kohale. Sellest ajast pühendus C. Ruus täielikult teaduslik-pedagoogilisele tööle. 1947. aastal omistati C. Ruusile põllumajanduskandidaadi kraad ja samal aastal ka dotsendikutse. 1958. a. valiti ta Eesti Põllumajanduse Akadeemia eriloomakasvatuse kateedri juhataja kohale. 1962. a. kaitses C. Ruus doktoriväitekirja teemal «Hanede sigimisbioloogia ja lihajõudluse

uurimisi nende produktiivsuse tõstmiseks». Bioloogiadoktorina sai ta 1966. aastal professorikutse eriloomakasvatuse alal.

Kogu Suure Isamaasõja järgsel perioodil on C. Ruus valmistanud ette põllumajandusspetsialistide kaadrit. Ta on jaganud oma teadmisi linnu-, lamba- ja seakasvatuse alalt mitmele teaduskonnale üliõpilastele, korduvalt esinenud huvitava loengutega põllumajandusspetsialistide kokkutulekul ja seminaridel.

Esiletõstmist vääriks professor C. Ruusi teaduslikud tööd linnukasvatuse alal. Trükiis on avaldatud üle 100 kirjutiise. Ta on õpiku «Loomakasvatuse alused» I trüki, samuti «Linnukasvatuse käsiraamatu» kaasautor. Väga ulatuslikud on C. Ruusi uurimused hanekasvatuse alal. Ta on välja töötanud originaalse meetodi hanemunade hautamiseks kõikus temperatuuris, mis võimaldas tõsta tunduvalt tibude kooruvust. Selle eest anti autorile 1956. a. Üleilidulise Põllumajandusnäituse suur hõbemedal. C. Ruus

uuris esmakordselt Eesti NSV-s hanede sigimisbioloogiat ja eri tõugu hanede lihaproductiivsust. Mitmekülgset on ta uurinud ka kanade ja teiste põllumajanduslindude sigimisbioloogiat ja söötmist. Söötmise vallas on ta uurinud söötlate mõju munarebu värvusele, cesti foriidi kasutamist kanade ja tibude mineraalsöödana, söödapärmi kasutamist sugukanade söödana ning selgitanud B<sub>12</sub>-vitamiini mõju kalikute produktiivsusele.

C. Ruus levitas innukalt teaduse saavutusi ja eesrindlaste kogemusi. Ta oli pikemat aega ühingu «Teadus» EPA zootehnikasektiooni esimees, Eesti NSV Põllumajanduse Ministri Teaduslik-Tehnilise Nõukogu, Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Teadusliku Uurimise Instituudi Nõukogu ja Ülemaailmse Linnukasvatuse Assotsiatsiooni liige.

Kolleegidele oli ta aga celkõige hea ja tark kaaslane.

Eriloomakasvatuse kateeder

# Seal, kus päike tõuseb

Kä kõige parema tahtmise korral ei saa Eestimaalt isegi lennukiga müüda Kaug-Idasse sõita kui mitme vähemaandumisega. Kui lisada Tartu—Tallinna ois, tuli terve ööpäev «rataselt» olla, kuid lõpuks ometi olin Vladivostoki lennuväljal.

Seni kui meie TU-134 veeretab end jaamahoonete lähemale, tõusis kõrvalrajalt õhku vägev neljamootoriline Il-76, mis võib võtta pardale kuni 40 tonni, piloodid hüüavad teda naljatades «lendavaks külmuliskapiks». Vladivostoki sadamasse jõuavad sageli Vietnami ja Korea RDV puuviljad, mis peavad kähku sisemaa tarbijani jõudma.

Lennujaamast jäi meelde siit: «BAM-ile sõitjad leevendatakse väljaspool järjekorda». Keerasime manilikrae üles, sest ehkki lund polnud ollagi, puhus Väikeselt ookeanilt nii viige tuul, et lõikas isegi läbi talvepallitu.

Kevad saabub siia küll järsku.

Kevadet kuulutasid ka ananased, greipfruut, banaanid jm. Iõunamaa viljad, mida oli õhtralt müügil Vladivostoki kauplustes.

600 000 elanikuga sadamalinn asub Amuuri lahe ääres. Laht oli kinnikülmunud ja mitme kilomeetri ulatuses sikutimehi täis. Kõrgelt kaldapealselt avaneb vaade kaugemale lahele, hästi paistavad siia jääpurjetajad. Vaid Kuldsarve laht, kus asuvad nii kauba- kui kalasadamad, oli jäävaba ja jäälohkujad viisid aeg-ajalt mõne väärtuslikuma lastiga aluse Jaapani merele.

Reisitiiklus on viimasel aastakümnel kasvanud sedavõrd, et vana merevaksali kõrval tuli paigutada kaks korda kõrgem uus vaksal. Siit saab sõita Kamšatka, Kurüüdele, Sahhalinile, ka Jaapanisse.

Ennist oli juttu kalameestest, meri on siin ju helde. Ent nende süütu harrastus läks ülemöödunud talvel riigile maksma 70 000 rubla. See sündis ühel laupäeval, mil tuhandet Vladivostoki harrastuskalurid olid hoiatustele vaatamata siiski lahejääle läinud. Järsk sula ja tugev tuul viisid selleni, et kal-

# Vello Lään

da lähedal jää pragunes ning hülgastik lahmas hakkas triivima.

Veerand tunni pärast lahutas mehi «suurest maast» juba 300 meetrit. Ega kaldal ka ei magatud, sellal olid jäälohkujad juba täistuurid peal, et jääpanka kätte saada. Laev tõikus jõesse, võitis pardale 1250 kalameest, hobuse ja ree.

Hakkas pimenema. Et tuule jõud aina kasvas, siis saabusid appi uued laevad. Neist viis jäid täistuludes vahvete hõgu õõks, järgmisel hommikul päästeti veel 63 meest. Otsinguid raskendas asjaolu, et jää lagunes sadadeks tükkideks. Kokku võtsid operatsioonist osa 20 laeva, kolm kopterit ja vesilennuk, sel kombel päästeti 2840 inimest.

Vladivostok on alles 120-aastane.

Vladivostok on kaunis linn. Tal on üle 20 kilomeetri sopilist rannajoont, kus kõrged kollakaspruunid või mustad kaljud vahelduvad ilusa plaaziga: elektrirongiga kulub tund aega linna piirilt keskusesse jõudmiseks. Linn upub rohelusse. Mõni ime, et just siin kohtusid L. I. Brežnev ja president G. Ford. Nägin minagi neid erksavärvilisi villasid ja kuuekordset valget maja, kus kõrged külalised elasid ja tähtsatele dokumentidele alla kirjutasid.

Tasast maad pole Vladivostokis ollagi, soppad on tihedalt üksteise kõrval ja iga sopka tippu ehitatud 9–10-kordne hoone paistab kaugemale-kaugemale nagu tõeline pilvelõhkuj. Üks ametihoone 25. oktoobri tänaval jätab pimeduse saabudes tuled akendes põlema selliselt, et moodustuvad hügelnumbrid (näiteks 111 — niisii, linn oli veel V. I. Lenini 111. sünniaastapäevaehteis).

Peatänav kannab Lenini nime ja kulgeb pikki Kuldsarve lahte, kus laevad on mitme kilomeetri pikkuselt tihedalt üksteise kõrval. Just siin asubki Nõukogudema esin-

duslikumaid kalakauplusi, kus võite näha lõhekonserve ja kalamarja, esmakordselt elus funnistasin leekipunast beriksit, rääkimata soolatud punakatest lõhelistest.

Kaug-Ida on looduse poolest õnnistatud maa. Primorjet, mille pealinnaks on Vladivostok, nimetatatakse seitsme aarde kraiks. Nimelt leidub siin kulda, hõbedat, vaske, seatina, rauda, mangaani ja arseeni, siinses maapõues on peaaegu kogu Mendelejevi tabel peidus. Põhja pool asuvas Lastõiška asulas töötab praegu ekspeditsioon, mis otsib uusi mineraalveallikaid.

Pole võimatu, et peatselt leitakse ka naftat, igatahes lähedalasuvail Põhja-Sahhalinil on puurtornid püsti. Siinkandis pole herge «nustata kulda» merest välja tuua: talvel jää, suvel tsunamid (Vladivostok on nende eest küll kaitstud täna otse lahesus paiknevale suurele saarele), pooled maavärisemised Nõukogude Liidus toimuvad just siin. Seepärast tuleb püstitada kõigile katsumustele vastu pidavad tehisaared. Kaasa löövad ka Jaapani firmad.

Et juba saartest tuli jutt, siis Vladivostoki lähedal asuvail Popovi saarel on asutamisel looduskaitseala, kuhu pääsevad ka turistid. Praegu ehitatakse merelooduse muuseumi, plaanis on botaanika-aed. Näiteks kasvab siinkandis trepang, mis sisaldab rohkesti stimuleerivaid aineid, rahvas nimetab teda mere-ženženiks.

Müüritistele lahes hakkas tööle Nõukogudema esimene merefarm, kus kasvatatakse merikarpi. Siin võrsuvad miljonid molluskid, mis on hinnatud oma kõrge toiteväärtuse poolest, eriti oskavad sellest lugu pidada jaapanlased. Merikarpi saab valmistada enam kui kakssada toitu.

Selles eksperimentaalbaasis tegeldakse ühtlasi austrite, merekapsa ja trepangi ehk söödava merepuruga. Veelalused farmid annavad ootuskohaselt suurt majanduslikku efekti võrreldes molluskite ja merekapsa hankimisega tööstuslikul teel, s. o. laevadel.

(Järgneb.)

# Disko, disko!

Siin on ruum veel tühi, külaliste ja muusika ootel. Nüüd on avamine juba toimunud. Rektor Nikolai Kozlov andis sümboolse võtme Aleksander Vimbergile, kellest saab ruumi tegeliku peremees. Nii et Tartu linnas on esimene statsionaarne diskoteek. Tahaks loota, et avamisel rektori väljendatud soov, et üliõpilastel oleks selles ruumis hea puhata ja aega veeta ning et nad hoiaksid oma diskoteeki heaperemeelikult, ka täituks.

Võimalused on avarad, saab kuulata värvimuusikat, näidata slide. Mõnus koht ka reisimuljete jagamiseks ja pole koolatud muudki põnevat välja nuputada.

Klubi tegi, rektoraat toetas, majandusosakond aitas. Suure vaeva nägijad on diskor Aleksander Vimberg, Andre Sukamägi, Vello Lõllemets, kellelt pärineb ruumikujundus (ka teadaandev loosng seinal: SIIN EI SUITSETATA SUITSETATA SUITSETATA).

Esimene disko on toimunud. Lõppu jääb veel lisada aadress: Tuglas 7, kelder.



ELLA HALDRE foto



KUULUTUS

Vahetan eksamijärgse päeva eksamineelse õõ vastu.

TARCADE MAAILMAS

Geniaalsest naeruväärsest on üks eksam.

Toimetaja kt. T. SARV,

Ajaloleht «Põllumajanduse Akadeemia», toimetus Riia 12, tel. 75-572. Hans Heidemann nim. trükikoja trükk Tartus, Kastani 38. Tellimise nr. 2093. MB-05639. Oksikunumbri hind 2 kopikat. «Пөllumajanduse Академия» («Сельскохозяйственная академия»). Орган парткомитета, ректора, комитета ЛКСМ и профкома Ветонской сельскохозяйственной академии Вет. ССР